

Generatietuin in Boxtel-Oost

COLOFON

Opdrachtgever:

Gijs Schampers

Senior beleidsmedewerker/wijkambtenaar
Maatschappelijke Ontwikkeling Gemeente Boxtel

Initiatiefnemers:

Diny Stolvoort

Gerontoloog
Lid Seniorenraad Boxtel

Henk Heling

Beleidsmedewerker plattelandsvernieuwing, landschap en archeologie
Ruimtelijke Ontwikkeling Gemeente Boxtel

Bewonerscommissie:

Hans Bijnsdorp

Valerie Leenes

G. Schraeverus

Toon Slaats

Assistentontwerpers:

Brent, Demi, Kay, Luc, Mike, Noëlle, Pascalle, Ravi, Roy en Tim

Gastheer:

Jan Devreede

coördinator
Kinderboerderij Boxtel Oost

Uitvoeringsvoorbereiding:

Peter van der Velden beheerder speelvoorzieningen/projectmedewerker Groen
Openbare Ruimte Gemeente Boxtel

Ontwerp:

Annerie van Daatselaar, tuin- & landschapsarchitect Oosterbeek
i.s.m. Lilian van Oosterhoudt, uitvoeringsvoorbereiding 's-Hertogenbosch

Generatietuin in Boxtel-Oost

DOELEN

uit Projectplan 'Jong geleerd oud gedaan', Diny Stolvoort en Henk Heling

Integratie:

De tuin biedt een veilige ontmoetingsplaats voor oudere mensen gewoon in de wijk en is ook geschikt voor mensen met dementie en brengt hen in contact met schoolgaande jeugd en vitale ouderen.

Gezondheid en welbevinden:

De tuin biedt mensen met dementie een “levenslijntje”. Het geeft hun leven zowel zin als zinvolle bezigheden die leiden tot meer gezondheid en welbevinden. Het tuinproject als onderdeel van het gehele project draagt bij aan gezonder eten door schoolgaande jeugd, meer bewegen door spelen en tuinwerk.

Sociale duurzaamheid:

De tuin en vooral het gehele project vergroot de sociale duurzaamheid door welzijn en gezondheid van ouderen en jongeren te verhogen en zorgkosten te verlagen.

Maatschappelijke participatie jeugd en ouderen:

De tuin bevordert zowel de maatschappelijke participatie van de schoolgaande jeugd als van mensen met dementie en andere belangstellende wijkbewoners.

Taboedoorbrekend:

Het project werkt als een hefboom om het taboe rond dementie te doorbreken en te komen tot een dementievriendelijke gemeente.

Biodiversiteit:

De tuin draagt bij aan de, door de bewoners gewenste, biodiversiteit in de wijk Boxtel-Oost.

INLEIDING

*Tekst is gebaseerd op
Projectplan 'Jong ge-
leerd oud gedaan',
Diny Stolvoort en
Henk Heling*

De Seniorenraad Boxtel heeft aandacht gevraagd voor het belangrijke vraagstuk hoe ouderen, met name mensen die lijden aan verschillende vormen van dementie en geheugenverlies, langer in de vertrouwde woonomgeving kunnen wonen. Gedreven door bezuinigingen van de overheid moeten ouderen met geheugenproblemen veel langer thuis blijven wonen. Het is daarom noodzaak dat deze ouderen langer gezond blijven, beter bewegen, uit hun isolement worden gehaald, regelmatig met andere wijkbewoners in contact komen en dat de mantelzorgers worden ontlast.

De gemeente Boxtel was bereid mee te denken over de realisatie van een plan en heeft kennis, tijd en geld beschikbaar gesteld om het project "Generatietuin" te faciliteren.

In de wijk Boxtel-Oost staat al enige tijd de aanleg van een natuurlijke speelplaats nabij de kinderboerderij op het programma. Deze bijzondere plek is zeer geschikt voor de combinatie spelen en ontmoeten voor alle generaties in de wijk. Tot op dit moment zijn er in Nederland alleen voorbeelden bekend van generatietuinen bij verpleeg- en verzorgingshuizen. Een generatietuin in de woonwijk -gecombineerd met natuurlijk spelen, een buurt(moes)tuin en een groene ontmoetingsplek bij een wijkcentrum of kinderboerderij- is een geheel nieuw fenomeen.

De gemeente vindt het erg belangrijk dat er voldoende draagvlak is voor het project in Boxtel-Oost. Zowel jonge als oudere bewoners van de wijk zijn dan ook betrokken bij de planvorming.

"Het combineren van ontmoeting voor jong en oud in een groene natuurlijke woonomgeving, waarbij gezondheid en beweging en aandacht voor gezond voedsel centraal staan. Mooi meegenomen is dat de kwaliteit van het groen op deze plek ook enorm toeneemt in beleving en biodiversiteit."

Collage door commissielid Hans Bijnsdorp

BEWONERSPARTICIPATIE

Boxtel ligt in het hart van Nationaal Landschap Het Groene Woud, dat ligt binnen de stedendriehoek 's-Hertogenbosch-Tilburg-Eindhoven. De gemeente Boxtel bestaat uit meerdere woonkernen (Boxtel, Liempde en Lennisheuvel). Boxtel is opgebouwd uit een aantal woonwijken. Een van deze woonwijken is de wijk Oost, gebouwd in de 60-er en 70-er jaren van de vorige eeuw. Gekenmerkt door veel groen, grotendeels bestaande uit gazons met veel bomen. Door veel wijkbewoners als enorm saai ervaren. In deze forenzenwijk waar 10.000 mensen wonen zijn geen verpleeghuizen of verzorgingshuizen gesitueerd. Deze wijk is de wijk van Boxtel die het minst is ingesteld op de toekomstige vergrijzing. Daarom wordt dit project hier uitgevoerd.

In oktober 2013 zijn de kinderen uit de wijk uitgenodigd om in de huiskamer van de kinderboerderij mee te denken over de generatietuin en dan in het bijzonder over de natuurlijke speeltuin. Op een zonnig woensdagmiddag hebben circa 10 kinderen, soms samen met hun moeder, hun ideeën verteld en op papier gezet. Op de volgende pagina's ziet u de resultaten.

De volwassen wijkbewoners zijn vertegenwoordigd door een commissie van vier personen. De plannen zijn driemaal aan de betrokken commissie gepresenteerd en met hen besproken. De ideeën en wensen van de bewoners zijn zoveel mogelijk in het plan verwerkt. Zo is er rekening gehouden met het behoud van de openheid van het grasveld en het gebruik als voetbalveld.

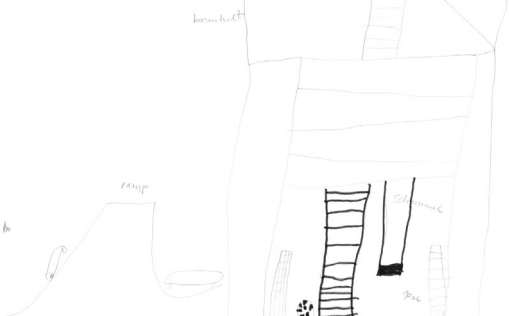
De betrokkenheid en het enthousiasme van de bewoners tijdens het ontwerp-proces is groot en het lijkt er op dat dat in de toekomst niet minder wordt!

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- De tuin moet met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel, of een rolstoel.
- Mitsdien later ook samen kunnen.

naam ontwerper:

leeftijd: 7

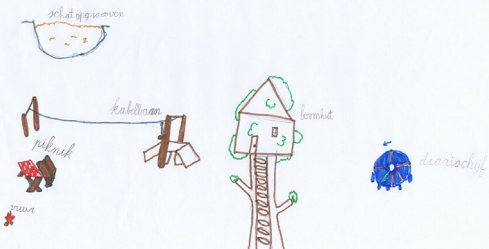

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- De tuin moet met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel, of een rolstoel.
- Mitsdien later ook samen kunnen.

naam ontwerper:

leeftijd: 8

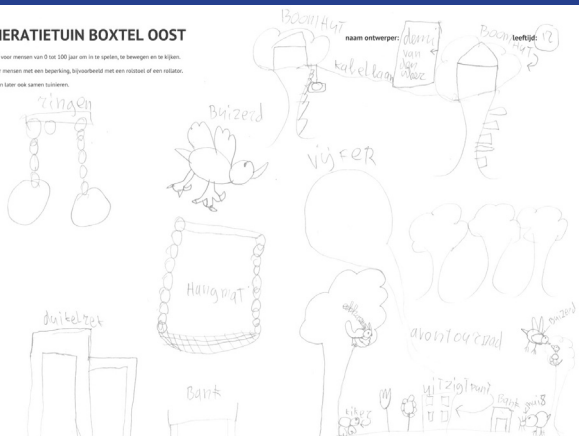

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- De tuin moet met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel, of een rolstoel.
- Mitsdien later ook samen kunnen.

naam ontwerper:

leeftijd: 12

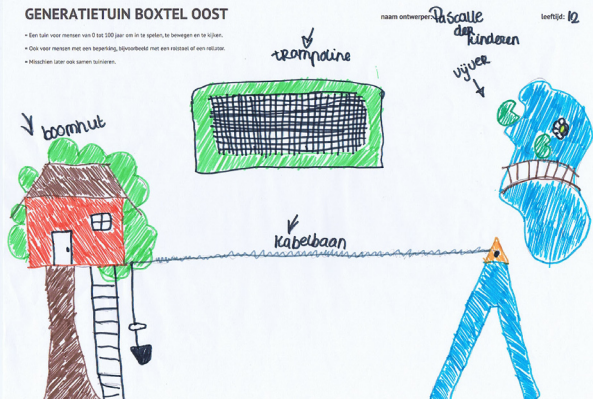

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- De tuin moet met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel, of een rolstoel.
- Mitsdien later ook samen kunnen.

naam ontwerper:

leeftijd: 12

ASSISTENTONTWERPERS

Brent, Demi, Kay, Luc, Mike, Noëlle,
Pascal, Ravi, Roy en Tim

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

naam ontwerper: mike

leeftijd: 10

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- Ook voor mensen met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel of een rollator.
- Misschien later ook samen tuinieren.

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

naam ontwerper: Ravi Elank

leeftijd: 9

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- Ook voor mensen met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel of een rollator.
- Misschien later ook samen tuinieren.

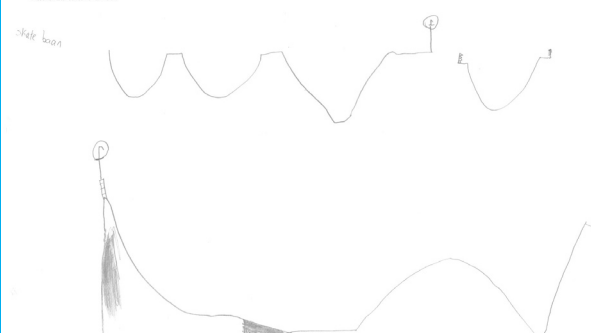

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

naam ontwerper:

leeftijd:

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- Ook voor mensen met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel of een rollator.
- Misschien later ook samen tuinieren.

GENERATIETUIN BOXTEL OOST

naam ontwerper: TIM

leeftijd: 9

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- Ook voor mensen met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel of een rollator.
- Misschien later ook samen tuinieren.

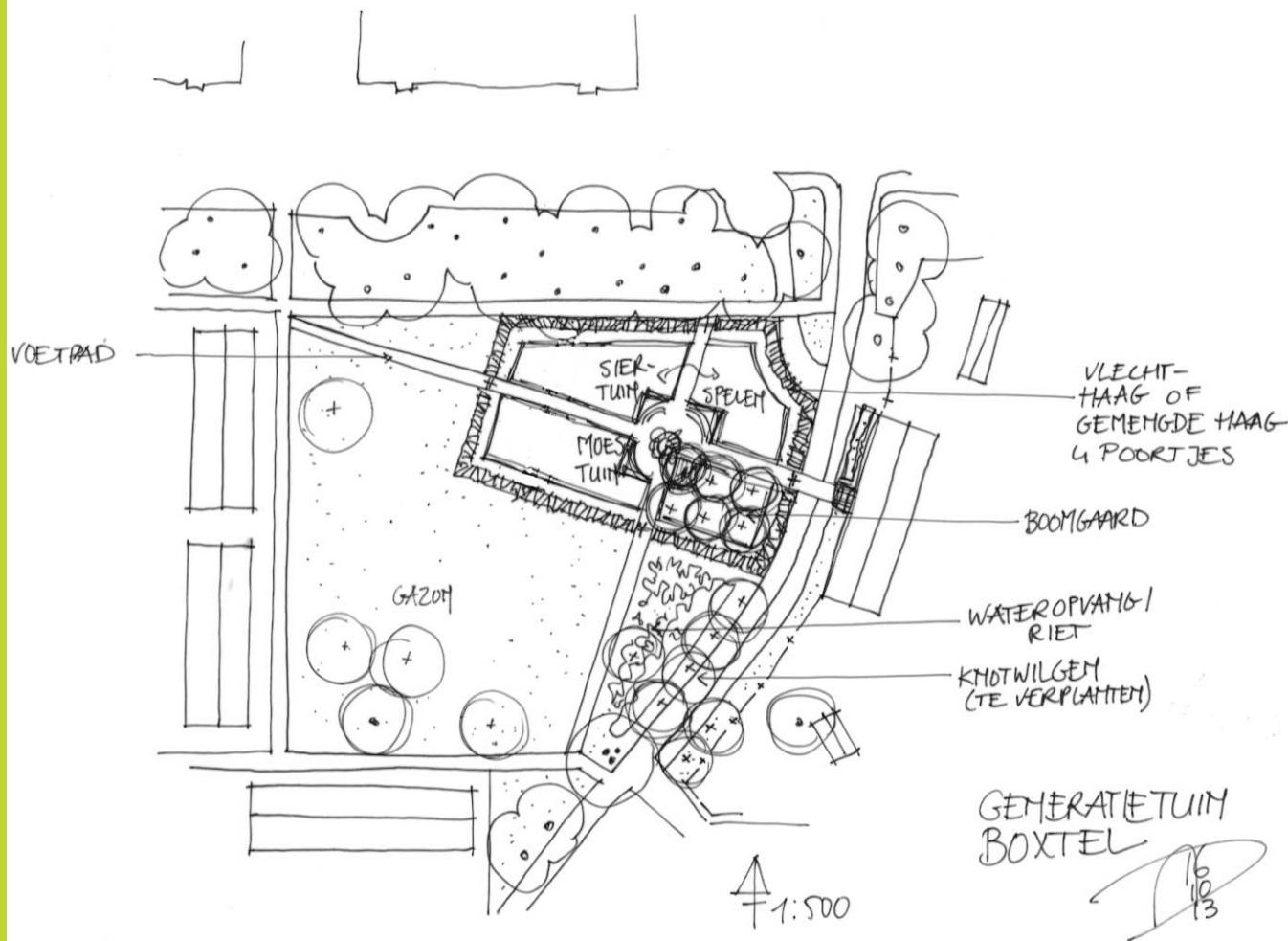
GENERATIETUIN BOXTEL OOST

naam ontwerper:

leeftijd:

- Een tuin voor mensen van 0 tot 100 jaar om in te spelen, te bewegen en te kijken.
- Ook voor mensen met een beperking, bijvoorbeeld met een rolstoel of een rollator.
- Misschien later ook samen tuinieren.

Eerste ontwerp schets

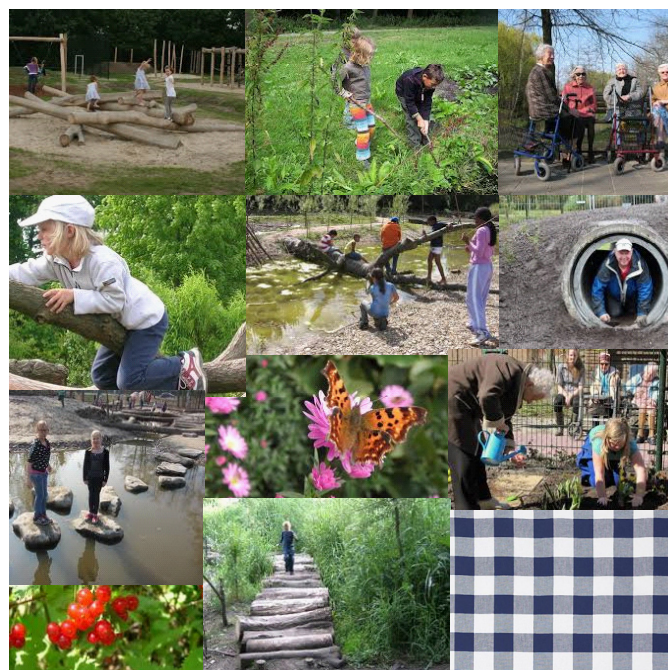

westelijke boerderijgevel met dank aan Jan Devreede

West-Gevel

ONTWERPUITGANGSPUNTEN

- een duidelijke relatie met de boerderij
- “klassiek” ontwerpthema: boerderijtuin
- behoud openheid en gazon zuidwestzijde
- elke functie een eigen plek, maar wel verbinding met elkaar
- veel mogelijkheden voor het maken van ommetjes
- zitplekken om “te zien en gezien worden”
- een Brabants “tintje”

ONTWERPTOELICHTING

De basis van het plan wordt gevormd door twee wandelpaden, waarvan er één georiënteerd is op de staldeuren van de boerderij. De paden hebben de uitstraling van zandpaden, maar zijn stevig uitgevoerd in KoMex Naturel en zijn geschikt voor rolstoelen én skeelers. Het kruispunt van de paden is gemarkeerd door een Brabants bont pleintje, uitgevoerd in eenvoudige betontegels.

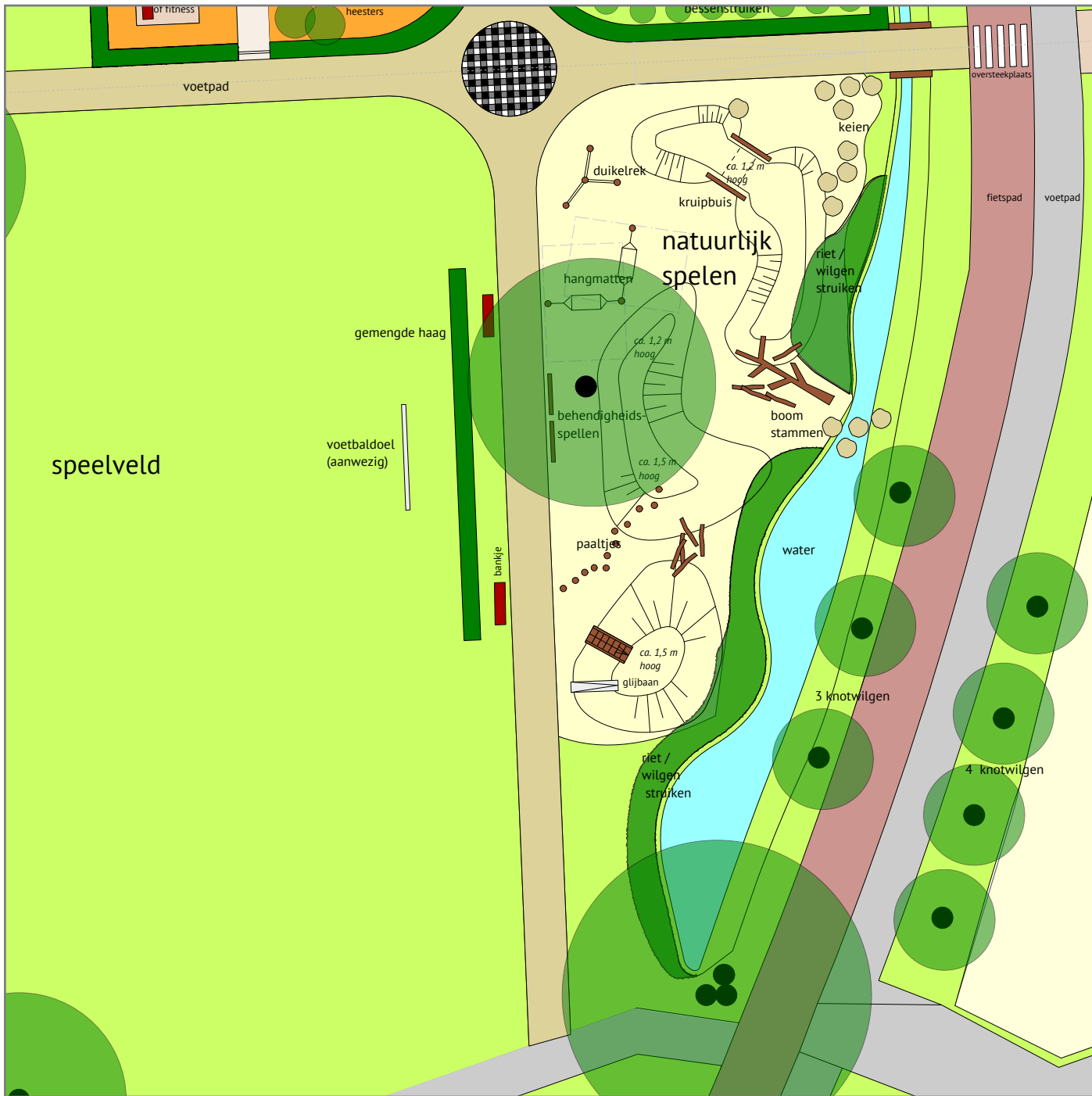
De vier segmenten van het terrein hebben een eigen functie en sfeer. De boomgaard en de bloementuin zijn onderdeel van de voorzijde van de boerderij (het oorspronkelijke woongedeelte). De speelterreinen zijn aan de achterzijde van de boerderij gestitueerd. Het natuurlijke speelterrein met hoogteverschillen en speelaanleidingen ligt aan het vergraven slootje.

BOOMGAARD

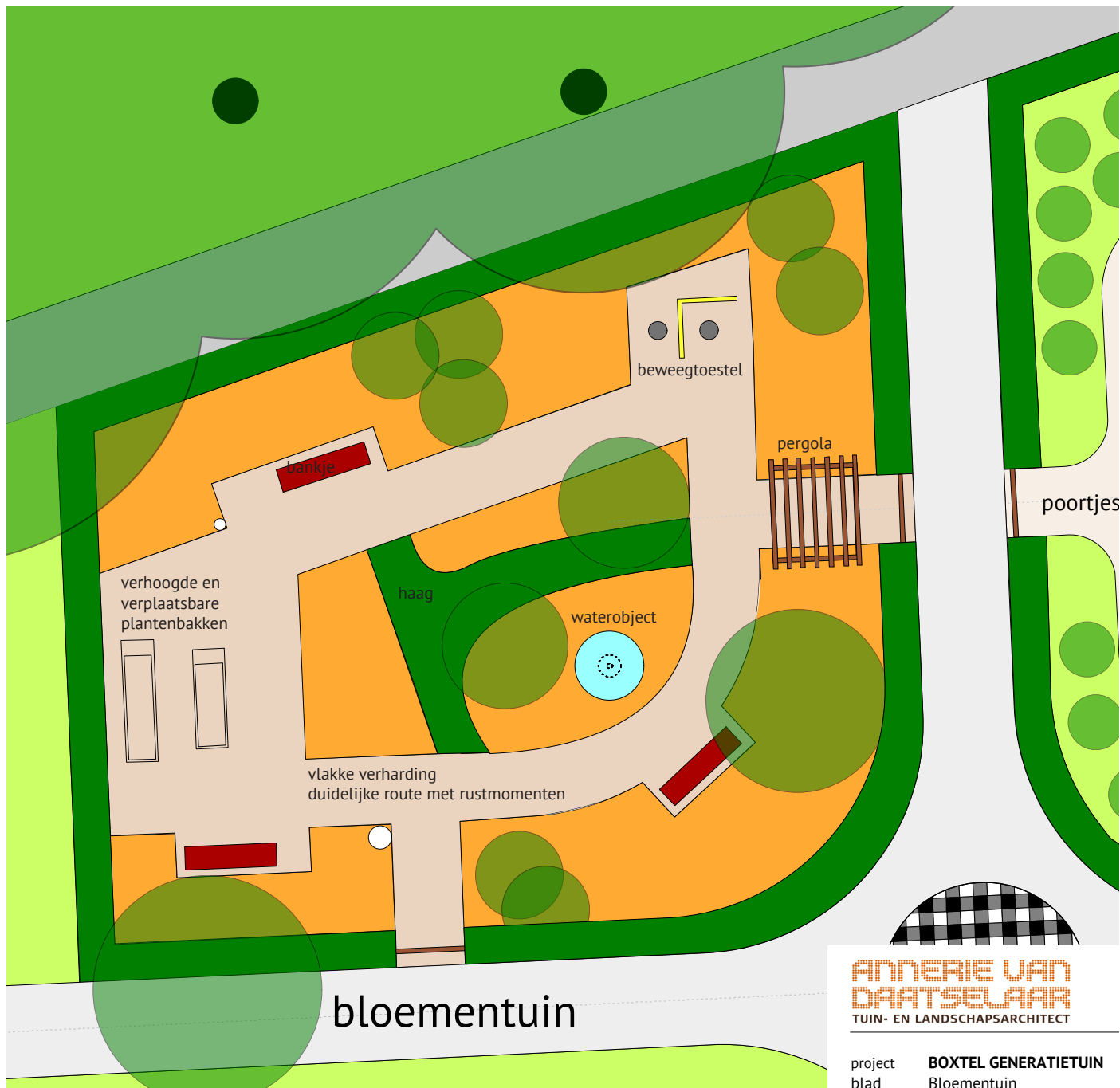
NATUURLIJK SPELEN

opening
18 april
2015

ANNERIE VAN
DAATSELAAR
TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECT

project
blad
datum

BOXTEL GENERATIETUIN
Bloementuin
6 juni 2014

Samen tuinieren

Moes- en kruidentuin in verhoogde plantenbakken

Planten en objecten die herinneringen oproepen

Heldere route door de tuin

Licht gekleurde vlakke verharding geschikt voor ouderen en rolstoelgebruikers

Voldoende zitgelegenheid

en **veiligheid**
(terrein is afsluitbaar)

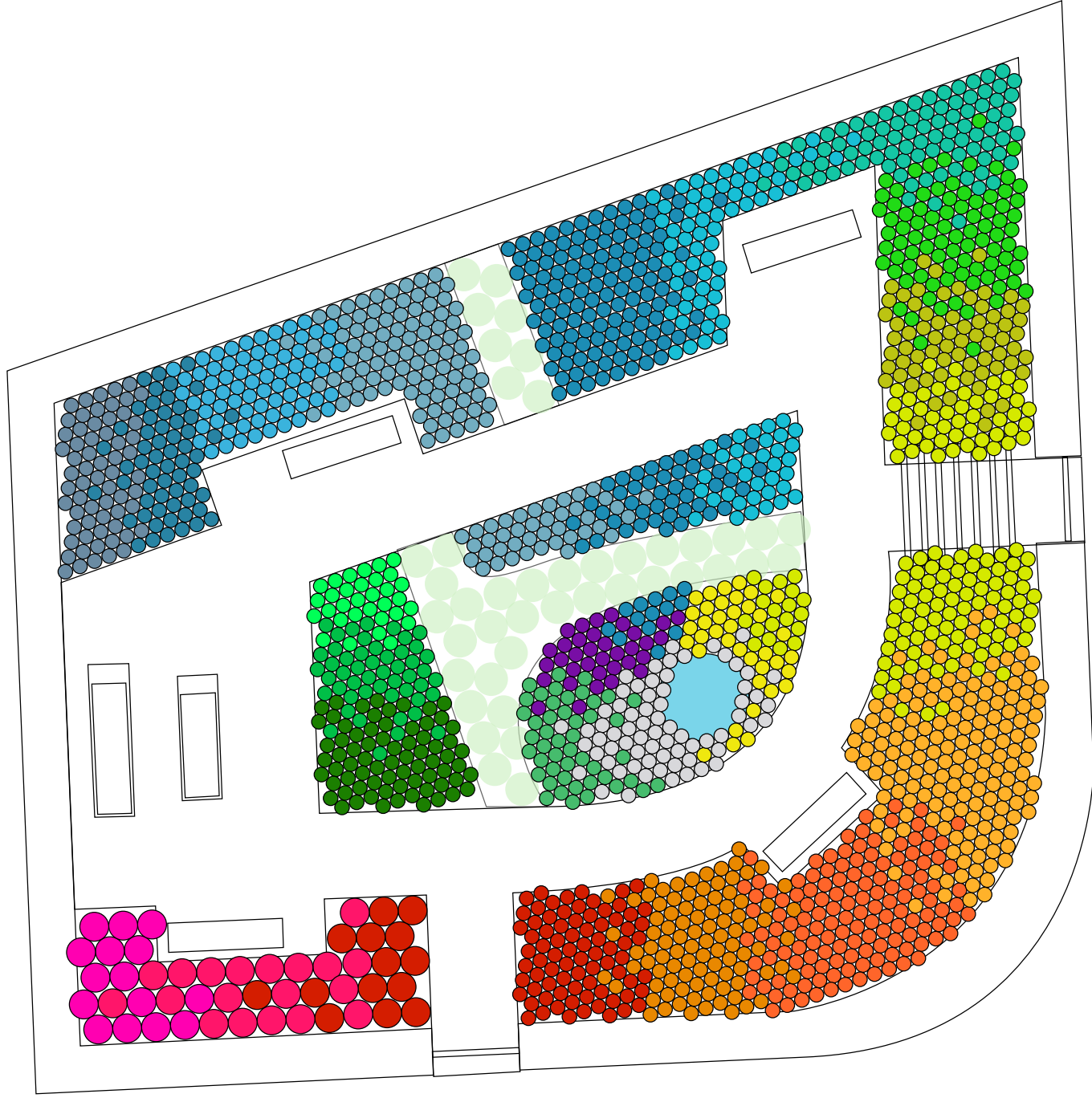

Bewegingsmogelijkheden

Beplanting:
zien, ruiken en voelen

PLANUITWERKING BLOEMENTUIN

BEPLANTINGSPLAN

VOOR DEMENTIETUIN

Beplantingsplan is gebaseerd op jeugdijaren en eigen tuin.

Beplantingsbeelden zoals bekend vanaf de naoorlogse jaren.
Denk aan Mien Ruijs borders.

Relatief hoog onderhoudsniveau.

Veel vaste planten, kruiden, rozen en éénjarigen.

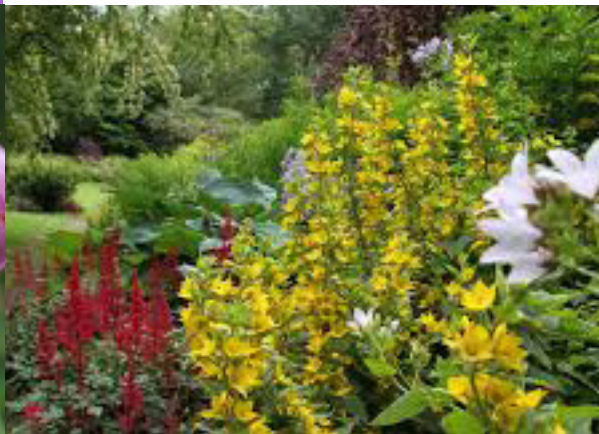
Felle kleuren, maar ook rustige delen met ingetogen tinten.

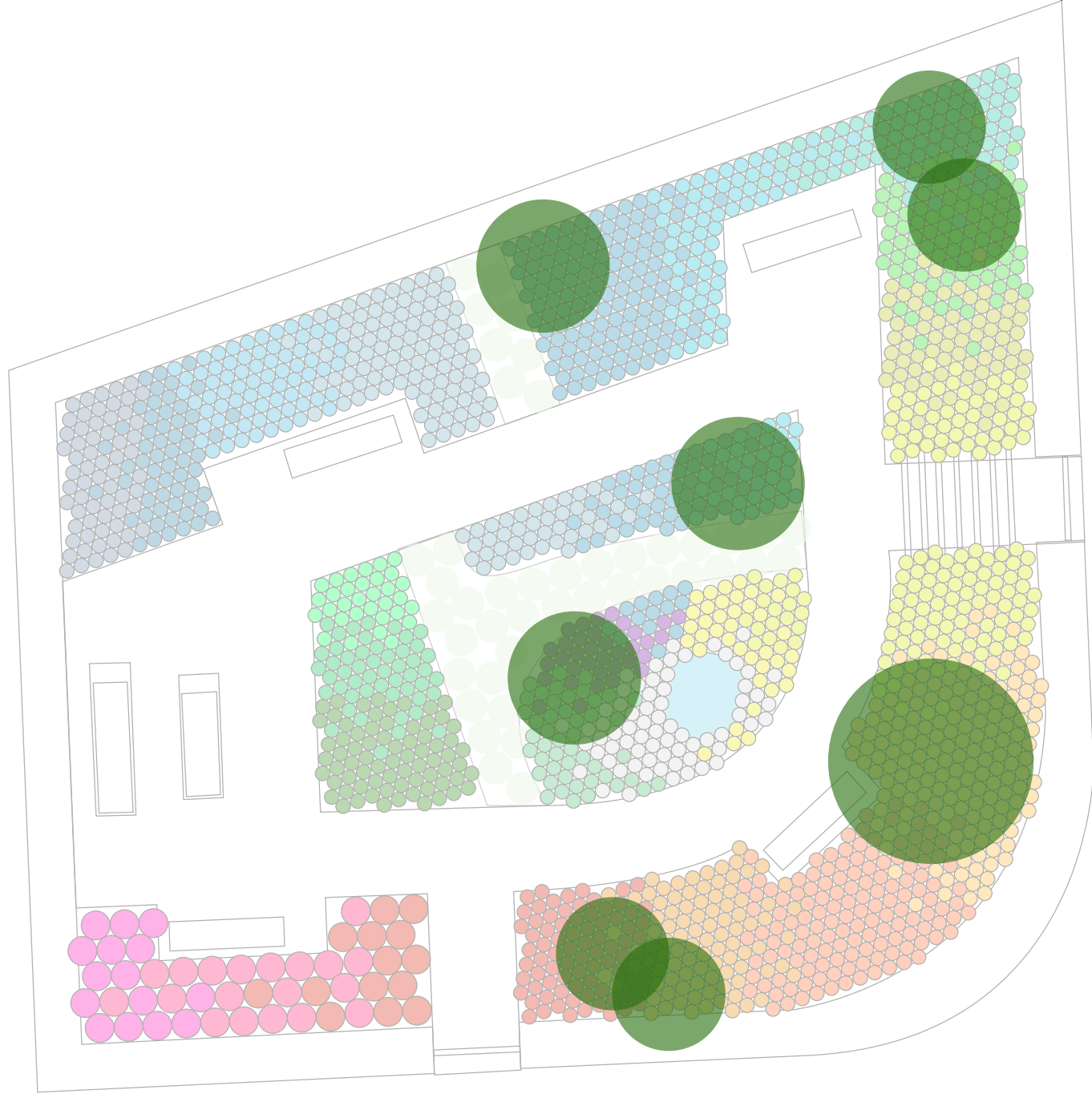
Plukken mag. Dus niet giftige planten of bessen.

Als er voldoende begeleiding mogelijk is dan is een moestuintje leuk. Verhoogde bakken zijn eenvoudiger te onderhouden.

Soorten

astilbe, vrouwenmantel, peterselie, roos, goudbloem, lavendel, margriet, lavas, klokjes, daglelie, salvia, dahlia, zonnebloem, kamperfoelie, anjer, duizendschone, geranium, tulp, herfstaster, zinnia, sneeuwkllokje, iris, pioenroos, phlox, selderij, vuurpijl, etc, etc, etc

BEPLANTINGSPLAN VOOR DEMENTIETUIN

Struiken

bijvoorbeeld

sering
boerenjasmijn
krentenboompje
Japanse esdoorn
magnolia
vlinderstruik
hortensia

TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECT

Kantooradres: Utrechtseweg 204-1, 6862 AX Oosterbeek
Postadres: Cronjéweg 15, 6861 CD Oosterbeek

06 44862051 www.annerievandaatselaar.nl